

Datum
2025-12-09

Diarienummer
KS-00565-2025

Till Justitiedepartementet

Yttrande - Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99)

Remissinstansen diarienummer: Ju2025/01974

Justitiedepartementet har remitterat slutbetänkandet Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99) till Östersunds kommun för yttrande senast den 19 december 2025.

Remissen besvaras av Östersunds kommun utifrån den kommunala kompetensen och kommunen yttrande begränsas således till endast de frågor som berör kommunen.

Övergripande kommentarer

Östersunds kommun avstyrker förslaget då kommunen anser att förslaget inte är i linje med barnkonventionen och mänskliga rättigheter, såsom skydd mot diskriminering och rätten till privat- och familjeliv. Trygghet i gynnande beslut är en grundläggande princip i svensk förvaltningsrätt. Att i efterhand ändra redan beviljade uppehållstillstånd strider mot denna princip och riskerar att underminera tilltron till rättssystemet och skapa stor rättsförlust hos de människor som berörs.

Östersunds kommun instämmer i utredningens bedömning att utredningens förslag kommer att medföra negativa konsekvenser för de enskilda som berörs. Därtill konstaterar kommunen att det främst är Migrationsverkets och domstolarnas verksamheter som påverkas av förslaget.

Förslaget bygger på antagandet att konsekvenserna primärt hanteras av statliga myndigheter. I praktiken kommer en betydande del av följd effekterna — bostadsfrågor, ekonomisk utsatthet, psykisk ohälsa, skolfrånvaro och ökade behov i socialtjänsten — att behöva hanteras av kommunerna utan att staten säkerställer finansiering eller ansvarsfördelning.

Kommentarer till specifika delar

Kapitel 10 Konsekvensanalys

10.3.2 Särskilt om konsekvenser för barn

Utredningen har konstaterat att för de barn som berörs bedöms förslaget medföra en ökad risk för stress och oro samt att barns hälsa och utveckling kan komma att påverkas negativt. Barn som är bosatta i Sverige har skolplikt och rätt till kostnadsfri grundläggande utbildning i allmän skola. Östersunds kommun bedömer att en mer kortsiktig tillvaro vid återkallelse av permanent uppehållstillstånd kan leda till ohälsa vilket i sin tur kan leda till ett tryck på skola, socialtjänst och andra kommunala resurser.

10.7 Andra konsekvenser

Utredningen skriver att arbetstagare i kommuner och regioner kommer att ha goda förutsättningar att få stanna kvar även om deras ursprungliga tillståndsgrund och permanenta uppehållstillstånd inte längre är aktuell. Östersunds kommun bedömer att förslaget kan påverka kommunen i egenskap av arbetsgivare och vissa frågor vill kommunen därmed lyfta.

Kompetensförsörjning är en utmaning för kommunen och det finns ett stort behov av arbetskraft i vissa delar av de kommunala verksamheterna. Kommunen ser en risk att kunna förlora anställda som idag har permanent uppehållstillstånd om dessa inte kan beviljas tidsbestämt uppehållstillstånd eller medborgarskap.

Utredningen anger att förslagen innebär incitament för berörda utlänningar att ordna med egen försörjning. Övervägande del av de tjänster som kommunen rekryterar till är tillsvidareanställningar. Kommunen ser en risk att berörda personer ser sin framtid i Sverige som osäker om deras permanenta uppehållstillstånd återkallas och att det kan medföra att enskilda inte ser någon anledning att söka de tjänster som kommunen annonserar. En mer osäker tillvaro kan leda till kortsiktiga perspektiv och försvåra integration och etablering på arbetsmarknaden. Något som i förlängningen kan medföra en större kompetensbrist än vad som råder redan i dag.

Av utredningen framgår inte några ställningstaganden om och hur arbetsgivare ska kontrollera och följa upp giltigheten av anställdas uppehållstillstånd. Det hade varit önskvärt med en närmare utredning i denna fråga.

Östersunds kommun ser vidare att förslaget kan riskera att medföra en ökad misstro och ett lägre förtroende till samhällsinstitutioner, däribland kommuner. Som utredningen också har konstaterat är ett permanent uppehållstillstånd gynnande för den enskild som får det och att ändra ett permanent sådant till ett tillfälligt är något som får anses vara till nackdel för den enskilde. Utredningen skriver att det inte finns något hinder mot att gynnande beslut upphävs med stöd av senare lagstiftning och utredningen konstaterar att förslaget inte är oförenligt med svensk lag eller konventionsåtaganden. Östersunds kommun konstaterar, liksom utredningen, att det är allmänt vedertaget inom förvaltningsrätten att gynnande beslut som utgångspunkt

inte ska kunna ändras till nackdel. Motbakgrund av det och att förslaget kan innebära negativa konsekvenser för enskilda menar kommunen att det inte kan uteslutas att förslaget kan riskera att medföra ökad misstro.

ÖSTERSUNDS KOMMUN

Kommunledningsförvaltningen

Yttrandet skickas till Justitiedepartementet via e-post till ju.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till ju.L7@regeringskansliet.se.